

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבי משכן אבנה

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה ז"ע"ב)

עמוד א

ויגש תשפ"ה 026

מִלְחָמָה מִכַּח שְׁלוֹם – בַּקִּלְקוּל וּבִתְיֻקוֹן

כתיב (מלכים א ב, ה) "וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְ אֵת אֲשֶׁר-עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן-צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשֹׁנֵי-שָׂרֵי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֶ-בְנֵר בֶּן-נֹר וְלַעֲמֹשָׁא בֶן-יִתְרִי נִיִּהְרָגִים וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמִי מִלְחָמָה בְּחִגְרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמִתְנָיו וּבְנַעְלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו". ופרש"י (שם) וז"ל, דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם – שהיה להם שלום עמו, ולא היו נשמרים מפניו.

דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם – עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאוֹהֵב וּבִלְבָבוֹ מִלְחָמָה

המלחמה ראשונה בין בני אדם שהיה בעולם^א, הוא בין האחים קין והבל. וביאר הגר"א^ב את דברי הקב"ה לקין: (בראשית ד, י) וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמִי אֶחָיִךְ צַעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה, וז"ל, ויאמר אליו מה עשית להסתיר עצה לרמות אותי, בפך שמת שלום ובלבך טמנת ארבו. הלא קול דְּמִי אֶחָיִךְ; מה שקראת אותו תמיד בלשון חיבה אחי ורעי כדי לשום דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם, ודימית שתסתיר ממני עצה, עכ"ל.^ג ועוד מלחמה בין אחים, מלשון אחוה, מצינו בין עשו ויעקב. וביאר בבית יצחק (בראשית לב, יב) את טעם יראתו של יעקב מפני עשו וז"ל, [ד]עיקר יראתו של יעקב מפני עשו, היה שלא יעשה עשו נגדו כאוהב אח, כדי שלא יזהר ממנו, ובקרבו ישים ארבו להורגו, וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם, זאת היתה כל יראתו של יעקב מעשו. ואל המטרה הזאת שלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו, ר"ל לראות אם הוא עשו שונא גלוי, או אוהב כאח, ואם היה יודע יעקב בעשו שהיא שונא גלוי, לא היה ירא ממנו כל כך, דיעקב היה גבור אמיץ, והיה יכול לערוך מלחמה נגדו, עכ"ל, עיי"ש.^ד

שְׁלוֹם – בִּתְיֻקוֹן פְּנִימִיּוֹת הַמִּלְחָמָה, וּבַקִּלְקוּל תַּכְסִּי לַמִּלְחָמָה

ועומקם של דברים, כי תכלית מלחמה – שלום^ה. וכאשר זוכים שלום קודם למלחמה, וכאשר לא זוכים המלחמה קודמת לשלום. אולם לעולם אחרית הכל הוא השלום. וזהו פנימיות התיקון, וכך יהא לעת"ל כמ"ש (ישעיהו ב, ד) "וְכִתְּבוּתָם תִּרְבוּתָם לְאַתִּים". וכנגד כך עומק הקלקול הוא, כאשר לוקחים את השלום ומשתמשים בו לתכסיסי מלחמה, וזהו הפלת תכלית הטוב לרע, ודו"ק.^ו

וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם – מִלְחָמָה ע"י הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת שְׁלוֹם

וביאור נוסף ביאר בבן יהודיע (סנהדרין מט.) וז"ל, וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם, כלומר, הרג את אבנר באמ-צעות דברי תורה, דכתיב (משלי ג, יז) דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי-נֶעֱם וְכָל-נִתְיָבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם, עכ"ל. ועומק דבריו הוא כך; כאשר הורגים במלחמה ע"י התורה – הנקראת שְׁלוֹם, עי"ז מעלה את המלחמה למדרגת שלום. וזהו פנים עמוקות לגילוי השלום בתוך המלחמה, דהיינו תיקון המלחמה ע"י התורה הנקראת שלום.

וזהו עומק התפלה (ליקוטי תפילות ח"ב תפלה ל) שאזכרה לנצח המלחמה בשלום.^ז

^א קדם לזה מלחמה של נחש, שפיתה לאשה ואדה"ר לאכול מעץ הדעת על מנת להורגו (מדרש אגדה (בוכר) בראשית ג, א).
^ב אדרת אליהו, שם.

^ג ועיין במעשי ה' (חלק מעשי בראשית פרק כ', ד"ה ובוזה יתיישב) וז"ל, וַיֹּאמֶר קִין אֶל-הֶבֶל אָחִיו, ר"ל כשהיה מדבר עמו היה קורא אותו אחיו, והיה אומר לו אחי כנותן אות שקבל הדין ואת של אהבה, כמו שעשה יואב לעמשא כשרצה להרגו שאמר לו (שמואל ב כ, ט) הַשְּׁלוֹם אֶתְּהָ אָחִי, כי זהו שנאמר על יואב (מלכים א ב, ה) וַיֵּשֶׁם דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם, כלומר עשה מלחמה והרגו בהוראת אות של שלום. עכ"ל עיי"ש בהרחבה. ועי"ע באור החיים (בראשית ד, ח).

^ד ועיין באר מים חיים (וישלה לב, ז), וז"ל עשו רשע ערום היה, ויצא אל יעקב באהבה ואחוה כאדם היוצא לקראת אחיו עם אנשיו ומשמשייו. אבל אורבו טמון בקרבו היה, שישים דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם ויהרגנו בפתע פתאום, בלי נודע כלל אם מאתו היה או לא. עכ"ל.

^ה כמו שנתבאר לעיל במבט הפנימי 006 0141.

^ו (עין פרדם רימונים, שער ז פרק ג)

^ז לביאור נוסף מהו דְּמִי-מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם, ניתן לעיין בחיד"א (כסא דוד, דרוש ט"ז לשבת שובה, ד"ה והרב כנסת הגדולה).